

FÖR ÅRSKURS 8-9 OCH GYMNASIET

Lärarhandledning

Var är mitt hem?

EN SANN HISTORIA OM LYCKA, KRIG, FLYKT OCH HOPP,
BERÄTTAD AV HUVUDPERSONEN SJÄLV
av Danjin Malinovic

Föreställningen

Den ökande migrationen i världen, kriget i Syrien, de allt hårdare bevakade gränserna runt EU och rapporteringen från Dödens Hav – Medelhavet – tränger sig in under skinnet.

I *Var är mitt hem?* berättar Danjin Malinovic om sin lyckliga uppväxt i Jugoslavien. Ett liv som fick helt andra förutsättningar när kriget kom. Om flykten till ett korrupt Moskva. En berättelse om lycka, krig, flykt och hopp, samt känslan av att vara stämplad som en illegal människa. Till sist om ett Sverige där det verkade möjligt med en nystart. Men där allt inte blev som man tänkt sig.

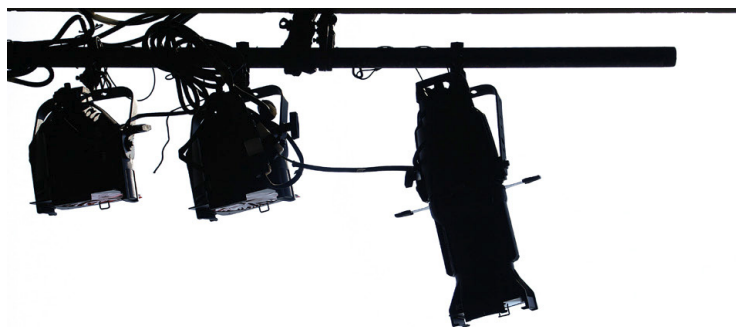
Föreställningen *Var är mitt hem?* har tidigare berört sin publik djupt, både i skolor och på offentliga föreställningar när den spelats på Folkteatern i Gävleborg, Örebro Länsteater och Riksteatern. Nu får skolorna tillfälle att ta del av denna gripande men också fantastiskt hoppingivande berättelse.

Lärohandledningen

Denna handledning ger ingångar till samtal kring föreställningen och elevernas upplevelser av den. Här finns en resumé samt uppslag om hur man kan få igång ett samtal eller efterarbete med eleverna kring föreställningen. För att få fler ingångar och tankar kring hur teaterupplevelser kan bearbetas i skolan kan man beställa skriften *Att öppna nya världar* på Riksteaterns webbplats: skolscenen.riksteatern.se/attoppnanyavarldar.

Samtalet efter en föreställning är, precis som den kvalitativa teatern, en resa ut i okänd mark där frågorna är viktigare än svaren. I samtal

öppnas möjligheter att möta tankar, känslor och sammanhang som vidgar våra referensramar och ger oss nya erfarenheter. Att samtala och diskutera är ett sätt att formulera och pröva antaganden, reflektera över erfarenheter och kritiskt granska olika påståenden och förhållanden.

Inför teaterbesöket

För att få en så bra upplevelse som möjligt är det viktigt att eleverna är förberedda på sitt teaterbesök.

Berätta lite om bakgrunden till föreställningen, ungefär det som står i början av lärohandledningen.

Efter föreställningen kommer ett programblad med text och de bilder som finns med i denna lärohandlednings resumé delas ut till dem som sett föreställningen.

Förbered eleverna också kring vad ett teaterbesök är för något, och hur det är att gå på teater. Diskutera till exempel skillnaden mellan teater och film: Att teater är något som sker i verkligheten och att en skådespelare ser och hör allt som publiken gör.

Du kan också prata om deras tidigare erfarenheter av teaterbesök. Har de sett teater tidigare? Vilken föreställning var det?

Regissören

MICHAEL COCKE är konstnärlig ledare på Teater Gyllene Draken.

”Jag träffade Danjin för första gången år 2004 när han medverkade i föreställningen *Möss och Människor* som jag regisserade på Helsingborgs Stadsteater. En dag berättade han om sin barndom i Bosnien – om flykten till Sverige och hur han sedan levde som gömd flykting här i flera år.

Ett litet barn som varje dag, under flera års tid längtade efter vänner, lek och skola.

Det som annars var en nyhet på TV eller en siffra i statistiken var nu en människa som satt mitt emot mig och berättade helt öppet om livets yttersta fasor. En berättelse som drabbade mig djupt.

Många med liknande livsöden som Danjin och hans familj väljer ofta att aldrig berätta om sina erfarenheter. Minnena är för svåra och plågsamma. Man vill börja ett nytt liv, blicka framåt och lämna sin svåra historia bakom sig. Jag är tacksam för att Danjin har valt att berätta! Kanske kan vi genom honom få en djupare förståelse för hur det är att tvingas bort från sitt hem, och att leva som undangömd flykting. Kanske kan alla de som lever med liknande minnen känna att deras öden också blir synliggjorda genom honom.” www.michaelcocke.com

Skådespelaren

DANJIN MALINOVIC, född 7 oktober 1985, är en svensk skådespelare och författare med ursprung från Bosnien Hercegovina. Han har tidigare arbetat på Helsingborgs stadsteater som skådespelare och haft roller i bland annat *Möss och människor* samt *Trettondagsafton* i regi av Michael Cocke.

Danjin Malinovic har också haft mindre roller i filmen *Wallander – Vittnet* samt i Irene Huss-filmerna *En man med litet ansikte*.

Sedan 2011 är Danjin aktuell med sin självskrivna självbiografiska monolog *Var är mitt hem?* som han turnerat med i fyra års tid. 2014 gav han ut sin första bok med samma titel.

Under våren 2020 turnerade Danjin på Riksteatern med föreställningen *Pappa, Make och Krigsförbrytare* som han skrivit själv och som bygger på intervjuer med en man dömd för krigsförbrytelser under kriget i forna Jugoslavien.

Även denna föreställning regisserades av Michael Cocke.

Resumé

Danjin kommer in på scenen, hälsar publiken välkommen och berättar att föreställningen är självbiografisk. Och att han efter föreställningen kommer att svara på frågor från publiken. Han sätter sig sedan på en stol och börjar berätta...

Han heter Danjin Malinovic, är 30 år och kommer från en liten stad som heter Derventa som låg i den del av det forna Jugoslavien som numera heter Bosnien Hercegovina. Hans barndom var lycklig.

Innan kriget kom, respekterade alla varandra oavsett om man var muslim, ortodox eller katolik, och högtiderna brukade firas tillsammans, för alla var de ju Jugoslaver.

1992 flyttade Danjins pappa till Moskva för att arbeta. (Danjin berättar senare att anledningen till att pappan flyttade från Jugoslavien var att han hade fått påtryckningar om att döda sin familj eftersom de levde i ett blandäktenskap).

Danjin och hans mamma och syster stannade kvar i Derventa. Där började de utsättas

för hot och trakasserier och Danjins farfar blev misshandlad av främmande soldater. Familjen beslöt sig för att flytta från Derventa ett tag. Först till mormor och morfar i stan, men snart kom kriget och de begav sig till släktingar i Zagreb. Vägarna till Zagreb var minerade och i området fanns det krypskyttar, de hade tur som klarade sig fram levande.

Den första tiden i Zagreb fick de bo hos några släktingar, men det blev för trångt. De fick flytta till ett eget litet ställe. Danjins pappa skickade så mycket pengar han förmådde från Moskva, men de räckte inte. Familjen bestämde sig för att åka till Moskva för att vara nära pappa. Deras släktingar flydde till Sverige.

En dag bröt sig några inbrottstjuvar in i lägenheten där de bodde i Moskva. De misshandlade Danjins föräldrar svårt, och när familjen sökte hjälp hos polisen blev de istället bestulna på alla sina saker av de korrumperade poliserna. Familjen bestämde sig för att bege sig till Sverige. Men deras gamla Jugoslaviska pass hade blivit ogiltiga så de måste först resa till Zagreb och skaffa nya pass innan de kunde ta sig till Sverige.

1994 anländer de till Trelleborg. Familjen blev upphämtade av sina släktingar som bodde i Hyltebruk. Sedan fick de åka till flyktingförläggningen Sagåsen, där de blev inkvarterade i ett rum med fyra sängar. De fick avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd på grund av att de hade Kroatiska pass. Antingen skulle de bli deporterade eller sätta i förvar.

Familjen fick hjälp att fly och blev skjutsade till Malung. De fick hålla sig gömda och flyttades runt på olika platser för att inte bli upptäckta.

Danjin och Dajana fick inte gå till skolan. De kunde aldrig vara ute. De stod i fönstret och kikade fram genom gardinen på de andra barnen när de gick till och från skolan...

Danjin berättar om olika episoder, om personer som i hemlighet engagerade sig för dem och hjälpte dem under tiden som undangömda. Om de som kom med mat, ordnade tandläkarbesök till Danjin när han hade tandvärk eller körde dem till nya gömställen när polisen var dem på spåren.

Efter flera år som illegala flyktingar i Sverige fick familjen tillslut besked att de inte längre behövde gömma sig under tiden som deras avslag om uppehållstillstånd överklagades. De flyttade till Hyltebruk där släktingarna bodde. Danjin var då 12 år och fick börja skolan för första gången i sitt liv.

Sedan placerades familjen på en flyktingförläggning igen, denna gång i Hultsfred, och 1997 får familjen äntligen uppehållstillstånd i Sverige.

Danjin tackar publiken, och när de applåderat färdigt är han redo för en frågestund.

Samtalsguide

Vi kommer ihåg olika saker efter en föreställning och vi berörs på olika sätt av olika skeenden på scenen. Att tillsammans försöka beskriva och reflektera över vad som hände under en föreställning kan vara ett sätt att komma åt olika delar i pjäsen. Att föra samtalet från en beskrivande nivå över associativ nivå till en mer personlig nivå kan vara en väg att komma ifrån mer svepande omdömen som ”bra” eller ”dåligt”. Nedan beskrivs hur ett samtal kan läggas upp.

Minnesrunda

I den första beskrivande fasen är tanken att elever i sina beskrivningar ska hålla sig nära det som hände på scenen. Låt så många elever som möjligt bidra med lika delar fram till att hela pjäsen återberättats av barnen. En gemensam beskrivande minnesrunda blir på detta sätt en överenskommelse om vad som faktiskt hände på scen.

Prova gärna frågor som

Minns du hur det började?

Berättade han på samma sätt under hela föreställningen?

Hur och när rörde han sig på scenen?

Minns du om det var någon musik i föreställningen?

Beskrivningarna bidrar till att påminna varandra om händelser som först kanske inte förefallit så viktiga men som kan visa sig ha haft stor betydelse för hur eleverna uppfattade och upplevde pjäsen.

Reflektionsrunda

En beskrivande del kan följas av frågor om hur eleverna associerar kring olika händelser i pjäsen. En första reflektionsrunda rör sig oftast om de associationer vi har gemensamt. Denna diskussion kan också handla om de delar man inte finner trovärdiga.

Prova gärna frågor som

Vad tänker du på i den scen du beskriver?

Hur tänker de andra i gruppen om samma scen?

Personliga reflektioner

I den tredje nivån lyfter man fram mer personliga associationer, sådana som eleverna kan vara ensamma om att ha.

Prova gärna frågor som

Kände du igen något av det som hände?

Vad påminde de olika scenerna dig om?

Kriget

Bosnienkriget var en väpnad konflikt som ägde rum i Bosnien-Hercegovina mellan åren 1992–1996. Kriget var en följd av upplösningen av Jugoslavien och omfattade flera parter.

Efter en folkomröstning om självständighet den 29 februari 1992, utropade sig Bosnien-Hercegovina som egen stat. Inte alla folkgrupper erkände detta och konflikten – och senare kriget – blev ett faktum.

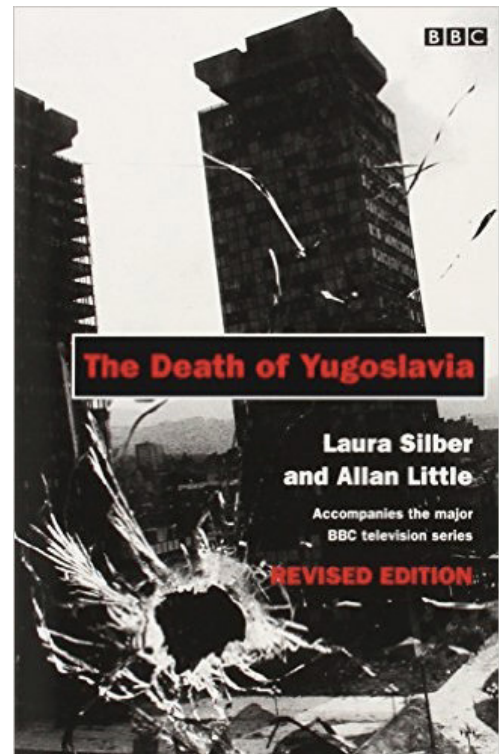
Kriget kom att kännetecknas av bittra strider, urskillningslösa beskjutningar av städer och orter, etnisk rensning, systematiska våldtäkter och folkmord.

Det beräknas att minst 100 000–110 000 människor dödades och att antalet flyktingar översteg 2,2 miljoner.

Den exakta siffran kommer aldrig riktigt att kunna fastställas eftersom man än idag hittar massgravar.

Detta gör det till den mest förödande konflikten i Europa sedan andra världskriget.

Källa: ne.se samt levandehistoria.se

FILMTIPS

The Death of Yugoslavia, BBC 1995

LÄNKTIPS

Forum för levande historia:
<http://www.levandehistoria.se/faktafordjupning/kriget-i-forna-jugoslavien>

SVT P3 dokumentär:
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/72642?programid=2519>

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/655294?programid=2519>

Var är mitt hem?

Författare, dramatiker & medverkande
Danjin Malinovic

Regi
Michael Cocke

Scenografi & kostym
Katrin Brännström

Grafisk form
Karin Almlöf

Konstnärlig ledare
Michael Cocke

Musik
Vasilisa – Rasti rasti
Tose Proeski – Zajdi sajd
Halid Beslic – Put me zove

TEATER GYLLENE DRAKEN

Winborgs väg 23
131 60 Nacka
gyllenedraken@gmail.com
www.gyllenedraken.com

Kontakt Michael Cocke
Tel 0709-96 86 88